

Redakcja: ul. Świrki i Gąsienic, 122, Łódź.
 Redaktor: Jędrzej Stępień.
 WARSZAWA: ul. Miodowa 10.
 WARSZAWA: ul. Miodowa 10.

Żelazo

CENY OGŁOSZENI:
 Pierwsza linia 1-ka strona 50 gr
 50 gr, nekrologi 40 gr, awizy, 15 gr
 strona 10 linijek, drobne 12 gr: za wy-
 ras, dla poszukujących pracy 10 gr.
 Najmniejsza ogłoszenie 120 gr, dla
 bezrobot. 1 zł. Ogłoszenia dwukolorowe
 o 50 proc. drożej, ogłoszenia zagranicz-
 ne i trójkolorowe o 100 proc. drożej.
 Ogłoszenia adwokatów ryczałtem 25 zł
 Ceny ogłoszeń niedzielnych są o 25 proc.
 droższe.
 Za 1 w. mm. w 1 linijce max. 70 mm.
 (szersza 5 linijek), w wydaniu próbnym
 odpowiadają 100 mm. W numerze druk
 i treści ogłoszeń administracyjne
 nie odpowiadają, P. K. O. Nr. 612,500
 Opłata pocztowa ulaszona gotówką.

Rok XIV Nr. 291

Łódź wtorek 18 października 1938 r.

Terroryzowanie ludności na Rusi osiągnęło punkt kulminacyjny. WĘGIERSKA ARMIA GOTOWA do przekroczenia granicy czeskiej.

BUDAPESZT, 18. 10. — Rada miejska m. Satorlanjehely postanowiła z okazji przyłączenia do Węgier nadać jednemu z najpokazniejszych placów miejskich nazwę Placu Mussoliniego.

NIE POMAGA...
BUDAPESZT, 18. 10. — Węgierska agencja telegraficzna donosi: Fakt, iż Czesi w niedzieli ogłosili stan oblężenia w 14 okręgach Słowacji, graniczących z Węgrami, i zamieszkałych przez Węgrów, jest uważany w Budapeszcie za niezapelną pomyślną odpowiedź na wysiłki media cyjne. Jest to dowód, że wrzenie mieszkańców w tych okolicach może być oprowadzone jedynie przez siłę.

Z wielu miejscowości granicznych donoszą o przybyciu dezertersów czeskich, którzy częstokroć wkracają na terytorium węgierskie

w pełnym rynsztunku.

Donoszą oni o niedostatecznym wyżywieniu armii czeskiej. W obawie przed rozszerzeniem się buntu dowódcy sił zbrojnych czeskich rozkazali, by na liniach kolejowych w pobliżu granicy stałe krążyły pociągi pancerne.

Uchodźcy donoszą, iż Czesi prześladowali, bijąc i aresztując mieszkańców obszarów nadgranicznych za wywieszenie flagi węgierskiej lub ukazanie się w węgierskim stroju narodowym.

CIERPIENIA LUDNOŚCI WĘGIERSKIEJ.

W Leva ubiegłej niedzieli rano żandarmi wkroczyli do kościoła z bronią w ręku tylko dlatego, iż śpiewano tam węgierski hymn narodowy. Mężczyźni i kobiety byli znieważani, wiele osób osadzono w więzieniu.

W Pozsonach zawiadomiono księży Franciszkanów na piśmie, iż kościół, przed którym odbyły się niedawno manifestacje, zostanie niezwłocznie zamknięty, jeżeli powtórzy się śpiewanie hymnu narodowego.

Od czasu ogłoszenia stanu oblężenia w niedzielę wieczorem, przybywa coraz więcej uchodźców, pomimo wzmocnionej ochrony granicznej.

Terroryzowanie ludności na Rusi Podkarpackiej osiągnęło punkt kulminacyjny. Cierpienia ludności węgierskiej są nie do opisania. Znaczna część mieszkańców Beregszasz i Munkacs Ungvar została zatrzymana i była maltretowana przez żandarmów i policję czeską. Wielu spośród aresztowanych są to małoletni. Znajduje się je dnakże wśród nich również 70-letni starzec. W stosunku do Węgrów, którzy manifestowali w Beregszasz i Munkacs, postąpiono z całą surowością w myśl przepisów stanu wojennego.

Kościół katolicki w Ungvar został zamknięty, ponieważ śpiewano w nim węgierski hymn narodowy. Ludność modli się obecnie klęcząc przed kościołem. Ponieważ śpiewanie węgierskiego hymnu narodowego trwa nadal, napaści policji powtarzają się, a coraz więcej osób jest aresztowanych i rannych.

walce samoloty i czołgi, straty czeskie są znaczne.

Powstanie, które wybuchło w okolicy Munkacs i Beregszasz, obecnie objęło już całą Ruś Podkarpacką. Czesi skoncentrowali na Rusi Podkarpackiej bardzo znaczne siły. Zaburzenia rozszerzają się również na obszary, graniczące z Rumunią.

OSTATNIE GODZINY OCZEKIWANIA.

BUDAPESZT, 18. 10. — „Pester Lloyd“ pisze: Czesi powinni zdecydować się na przedstawienie Węgom propozycji w formie dokładnie opracowanej noty, które mogłyby być podstawą późniejszych rokowań. W drodze dyplomatycznej. Naturalnie rokowania te nie powinny się również przeciągać, a Praga powinna przejąć się rytmem działalności naszej epoki. Jeżeli jednakże najbliższe godziny nie przyniosą ze strony Pragi oczekiwanego rozsądnego posunięcia, Węgry będą zmuszone zrzucić z siebie wszelką odpowiedzialność za konsekwencje, jakie wynikną z takiego braku rozsądku i porozumienia.

POD OCHRONĄ TANKÓW.

W miejscowości nadgranicznej Mate-szalka donoszą, że w nocy słychać bez przerwy odgłosy strzałów od strony Munkacsu i Beregszasz. Dowodzi to, iż Czesi nie zdołali położyć kresu wystąpieniom partyzantów, działających na terytorium, zamieszkałym przez Węgrów i Rusinów, pomimo ogłoszenia stanu oblężenia.

Powstanie rozwija się, chociaż powstańcy wiedzą, jaki los ich czeka w razie wpadnięcia w ręce Czechów.

Samoloty czeskie opuszczały się do nie znacznej wysokości 100 metrów ponad terytorium węgierskim. Uchodźcy donoszą, iż powstańcy na Rusi Podkarpackiej walczą z niesłychaną odwagą przeciwko prze-ważającemu liczebnie nieprzyjacielowi. Żandarmi i żołnierze czescy biorą udział w walce tylko pod ochroną tanków. Choć po stronie czeskiej biorą udział w

GRAND-KINO Jedyne w bieżącym sezonie komedia polska o wspaniałych pomysłach sytuacyjnych

Poz. 12.2 4. 6, 8, 10

PAWEŁ I GAWEL

W roli głównej BODO, GROSSOWNA, DYMSZA

Ponadto w programie: Film ilustrujący historię dąb Europy oraz wspaniały triumf Rzeczypospolitej etc.

Śląsk Zaolzański wraca do Polski

Dzisiaj 2 poranki o godz. 12 i 2 CENY MIEJSC 85 gr i 102

JUŻ JUTRO I DZIEŃ CIĄNIENIA!!!

wobec tego **JESZCZE DZIŚ** kup

SZCZEŚLIWY LOS

w kolekturze

TEODORA KURZWEGA

Łódź, PIOTRKOWSKA 162, róg Główniej

Czesi wywieźli z okręgów sudeckich urządzenia około 300 fabryk.

PRAGA, 18. 10. — Wskutek odstąpienia obszarów sudeckich i śląskich siły nauczycielskie z 2300 szkół oraz urzędnicy z 1100 urzędów pocztowych znaleźli się bez pracy. Rząd praski stoi przed trudnym zadaniem zapewnienia pracy trzem tysiącom urzędników pocztowo - telegraficznych i 4000 nauczycieli.

PRAGA - OSZCZĘDZA.

PRAGA, 18. 10. — Zarząd miejski w Pradze czeskiej przedsięwziął daleko idące oszczędności, skreślając m. i. przyznane poprzednio kredyty na roboty kanalizacyjne i budowę szeregu nowych gmachów. — Oszczędności budżetowe, uchwalone przez

magistrat, wynoszą około 10 milionów koron i pozostają w ścisłym związku z obecną krytyczną sytuacją kraju. Najznamienniejszą uchwałą oszczędnościową powziętą przez magistrat w Pradze, jest ograniczenie oświetlenia na ulicach i placach stolicy.

PRZENIESIENIE CZESKICH PRZEDSIĘBIORSTW.

PRAGA, 18. 10. — Urządzenia szeregu fabryk, znajdujących się na terenach okupowanych przez Niemcy, zostały przeniesione do Pragi, lub innych miast wojnej Czechosłowacji. M. i. wywieziono z Cieplic urządzenia szkieletu przedalini, które mają być zremontowane w nowej siedzibie na jednym z przedmieść Pragi. W tych dniach przybył zarząd tych przedsiębiorstw, których uruchomienie nastąpi w listopadzie roku bież. Z okręgów sudeckich i innych okupowanych przez Niemcy wywieziono urządzeń około 300 fabryk.

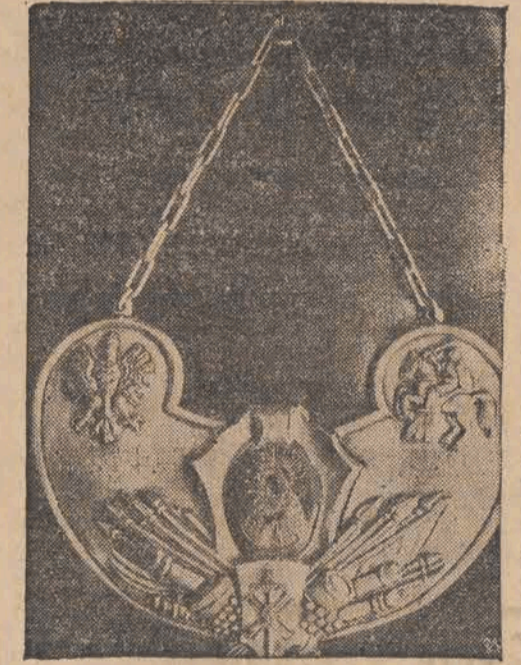

Dwa nowe ministerstwa w Anglii Chamberlain jutro wraca do Londynu.

LONDYN, 18. 10. — Premier Chamberlain, powracający jutro do Londynu, jak są

Uroczyste ślubowanie w Ostrej Bramie

znaczący w kręgach politycznych, będzie musiał przede wszystkim rozwiązać zagadnienie zastąpienia Duff Coopera i lorda Stanley'a. Krąży pogłoski, iż będą utworzone dwa ministerstwa: ministerstwo apro-wizacji i min. służby narodowej.

Bawiąca w Wilnie delegacja m. Lwowa, oraz Związku Obrońców Lwowa, wzięła udział w uroczystym akcie zawieszenia w kaplicy Ostrobramskiej votów-ryngrafów, ślubując równocześnie przed cudownym obrazem wierność ideałom chrześcijańskim i rycerskim. Na zdjęciu: Votum zawieszono w Ostrej Bramie przez komitet obchodu 20-lecia samoobrony Litwy i Białorusi.

Teren desantu japońskiego koło Kantonu.

Czarno zamalowane terytorium należy do Hongkongu (W. Brytania). Aby odciąć ko- lej z Kantonu do Kantonu, a następnie zająć sam Hongkong, Japończycy wylądowali w zatoce Bias i maszerują w kierunku Szeklungu.

Dziś i jutro
 możesz jeszcze nabyć swój szczęśliwy los
 W KOLEKTURZE „ZACHĘTA”
 Piotrkowska 54 róg Narutowicza
 Ciągnięcie rozpoczyna się 19 b. m.

S.S. „Kościuszko” w nowej szacie popłyynie 21 b. m. do Ameryki Południowej.

GDYNIA, 18. 10. — Żaglowiec szkolny Związku Harcerstwa Polskiego „Zawisza Czarny” spędził najbardziej pracowicie ubiegły sezon żeglarski, odbywając pięć rejsów dalekomorskich.

W rejsach tych wzięło udział razem 245 osób, przeważnie harcerzy. Wszystkie pod różną w minionym sezonie odbyły „Zawisza Czarny” pod dowództwem gen. Mariusza Zaruskiego.

PO REMONCIE...

GDYNIA, 18. 10. — Po ukończeniu do- rocznego remontu w stoczni gdańskiej, przy- był do portu gdyńskiego statek „Kościuszko”, który pozostanie tu do dnia 21 bm. i w tym dniu wyruszy w swój normalny rejs do Ameryki Południowej.

KINO STYLOWY Dziś wspaniała premiera! Ulubieniec kobiet **GUSTAW FRÖHLICH** w niezwykle atrakcyjnym i fascynującym filmie.

„ALARM W PEKINIE”

Dolar 5.29
 Bank Polski notował dziś rano dolary po 5.29, funty szterlingi po 25.15, franki szwajcarskie 120.25, franki francuskie 14.09, liry włoskie 19.60.

Tajemnicze siły organizmu ludzkiego. Na pustynnym szlaku „Ludzie ogniotrwali”. Niezwykły eksperyment na dworze maharadży.

Myzor, w październiku. Całe Indie poruszone były niecodziennym pokazem, który odbył się w rezydencji maharadży Myzoru, wprawiając wszystkich w istne osłupienie.

Pewien mahometanin z północnych prowincji zapowiedział, iż nie tylko sam bezkarnie chodzić będzie po ogniu, ale potrafi także uodpornić na poparzenia tyń, którzy zechcą iść w jego ślady.

Wśród licznie zaproszonych dygnitarzy i wysokich osobistości europejskich przybył także angielski arcybiskup Despatures.

Maharadża w obawie podstępów i podejścia polecił zastosować najdalej idącą kontrolę, celem niechybnego zdemaskowania ewentualnej próby oszustwa. Między innymi kazał aby własni jego ludzie przekopali w parku pałacowym rów długi na 4 metry, szeroki na 2 i głęboki na 30 centymetrów i aby sami napełnili go po brzegi rozżarzonym węgłem.

Dwieście pięćdziesiąt osób, w promieniu 50 metrów, zwartym kołem, otoczyło ognisko, od którego

buchał żar

wręcz nie do wytrzymania.

Hindus, mający chodzić po ogniu, padł na twarz przed księciem, po czym stanął w odległości jednego metra od rowu, na płonącej węgle jednak wchodził. Skinął na najbliższą stojącą sługę. Ten przekonywującym tonem zachęcił go do rozpoczęcia eksperymentu, ponieważ jednak Hindus się nie ruszał, ujął go za ramiona i sam pchnął w ogień.

W pierwszej chwili, młody i urodziwy muzułmanin zrobił jakby przerażony ruch do ucieczki, wnet jednak twarz jego przyoblał wyraz błogiego zadowolenia i, nie spiesząc się, wolniutko, bosymi stopami przeszedł przez szerokość rowu.

W ślad za nim znaczna liczba sług pałacowych i nadwornych muzykantów wyraziła gotowość dokonania tej samej próby na sobie.

Ustawieni trójkami, tak samo nie obuci, równie bez pośpiechu przeszli przez rów, co tym więcej było zadziwiające, że dorzucano przed tym do ognia stopy suchych liści palmowych, które wystrzeliły płomieniem, przewyższającym wzrost człowieka. Świadkowie zgodnie potwierdzili, że ogień omiął instrumenty i nuty grajków.

Ponad dwieście osób w ten sposób bez szwanku przedelflowało przez ogień.

Podobny fakt można by tłumaczyć zjawiskiem zbiorowej hipnozy. Jednak w tym wypadku to przypuszczenie dementują całkowicie dokonane na miejscu zdjęcia fotograficzne.

Obecni na pokazie szef policji i pewien inżynier, obydwaj Anglicy, zwrócili się do maharadży, by zezwolił i im się poddać próbie ognia. Wyszedł z niej cało, nie poniosłszy najmniejszego uszczerbku na ciele.

— Czuliśmy, że ogarniają nas płomienie — jednomyślnie dzielił się wrażeniami — lecz ogień się nas nie miał.

Za to Hindus po swym występie czuł się fatalnie. Wił się po ziemi, wielkim głosem wołając o wodę do picia. Ktoś z tubylców powiedział:

— Musi się męczyć, bo przyjął na siebie ból poparzenia przez ogień.

Przebieg seansu, traktowanego z całą

powagą, jako zagadnienie naukowe, został skrupulatnie zaprotokółowany.

Będący na miejscu lekarze, uczeni i pielęgniarki badając stopy chodzących bezkarnie po ogniu, oświadczyli uroczysto, iż nie zauważyli ani śladów jakiegokolwiek uodpornienia naskórka przed doświadczaniem, natomiast skonstatowali, iż ciepłota stóp była raczej niższa po przebyciu ogniska, aniżeli w momencie wstępowania na nie.

Pod protokołem złożyły podpisy osoby wiarogodne: angielski arcybiskup Despartures, który przez cały czas trwania eksperymentu odmawiał wraz ze swym otoczeniem modlitwy dla odpędzenia czarta, dyrektor kolegium w Myzorze, osobisty sekretarz maharadży i dwóch lekarzy.

Świat naukowy stanął wobec nierozstrzygniętej zagadki.

Majewski.

JUTRO ciągnięcie 1-ej klasy Zakup los w kolekturze

N. Jaitka

Piotrkowska 22
Piotrkowska 66
Nowomiejska 1

Św. Kolegium Kardynalskie liczy obecnie 65 członków.

Św. Kolegium Kardynalskie liczy obecnie 65 członków, t. zn. 6 kardynałów biskupów, (50 kardynałów prezbiterów i 9 kardynałów diakonów. Według nominacji jest 1 mianowany jeszcze przez Papieża Leona XIII (kard. Skrbensky), 2 przez Piusa X, 9 przez Benedykta XV, reszta pochodzi z nominacji obecnego Ojca św. Dziekanem Kolegium kardynalskiego jest od ośmiu lat kard. Granito di Belmonte, były nuncjusz apostolski w Wiedniu, zarazem najstarszy wiekiem purpurat, liczy bowiem 88 lat życia.

Dziesięciu spośród obecnych kardynałów — to członkowie różnych zakonów.

I tak 2 benedyktynów, 1 dominikań, 1 sulpicianin, 2 karmelitów, 1 oratorianin, 1 oblat N. M. P. Niepokal., 1 salezjanin i 1 jezuita, kard. Boetto.

Niekopój, panujący w Palestynie, przebieg również na pustynię Iraku, gdzie dotychczas panował porządek i można było podróżować względnie bezpiecznie. Na szlaku karawanowym, wiodącym z Kerbeli do Nejeft, znaleziono samocność, którego szofer i mechanik leżeli zabici w głębi wozu. W czasie badania wnętrza samochodu policja znalazła flakonik z kosmetykami, co pozwoliło stwierdzić, że w samochodzie znajdowali się podróżni. Rozpoczęto więc dalsze poszukiwania i znaleziono duży wzgórek piasku, świeżo usypany. Pod piaskiem odkryto zmasakrowane ciała kilku kobiet, w tym jednej starej kobiety, jednej młodej brzemiennej, jednej dziewczynki, liczącej około 15 lat i dwu małych dziewczynek.

W odzieży ofiar nie znaleziono żadnego dokumentu. Mordercy zabrali wszystkie bagaże swoich ofiar. Nie wiadomo więc, ja-

Marszałek Smigły-Rydz zwiedza wzniesione dawniej przez Czechy forty na obecnej granicy polsko-niemieckiej obok Bogumina.

25 tysięcy dolarów za jeden calus Temperament poniósł automobilistę

W Chicago odbyła się ciekawa sprawa sądowa, na której stwierdzono, że niejacy pp. Ruff zabrali na przejażdżkę siostrę Ruffa i jej męża, Theodore'a Grimm'a. Pani Grimm zeznała, że Ruff jechał z szybkością 70 do 80 mil na godzinę i w tym czasie pochylał się i pocałował swoją żonę. W rezultacie tego auto zjechało z drogi i wszyscy

czworo odnieśli ciężkie pokaleczenia. Grimm wniósł skargę do sądu przeciw szwagrowi, żądając 15.000 dol. odszkodowania dla siebie i tyleż dla żony.

Po dwóch dniach ława przysięgłych przyznała 12.800 dol. dla Grimm'a i 12.500 dol. dla jego żony. Calus kosztował 25.300 dolarów

OOO

Maria Hempel - Gierdawa.

SAM NA SAM Z ŻYCIEM

Powieść 106

Tajemniczy worek

W londyńskim ogrodzie zoologicznym dozorca zapomniał w zagrodzie dla małp swój worek. Ciekawe zwierzęta wyniosły „tajemniczy” worek na szczyt drzewa, skąd go później z trudem zdjęto.

— Niech mi pani wytłumaczy, jakim sposobem mogła być pozostawiona taka niebezpieczna gałąź? Przecież to wyraźna droga, dla każdego, kto szukaby ucieczki, tak jak my zresztą.

— To czysty przypadek, proszę pani. Widocznie szczęście nam sprzyja. Wczoraj była burza. Wiele gałęzi potałała. Wiele ich od razu sprzątnięto, a te jednej nie zdążyli. Kiedy zdecydowałam się uciec razem z wami, w tej samej chwili pomyślałam sobie, że tylko po tej gałęzi jest to możliwe i tylko tej nocy. Gdyby nie gałąź — nie miałabym sposobu, nawet gdybym bardzo i szczerze chciała, uratować was i wyprowadzić stąd. Kluczy od wejścia nie powierzają tu nikomu, nawet takim zaufanym jak ja.

— Widzi pani — odpowiedziałam jej — że sam Bóg nie chciał zguby tego niewinnego dziecka i tak wszystko urządził, abyśmy mogli stąd uciec.

— I wyratować od śmierci Jana — dodała pielęgniarka.

— I może pani duszę — dorzuciłam.

Spojrzała na mnie i wzruszyła ramionami.

— Dlaczego pani z taką pogardą odnosi się do swojej duszy? — zapytałam. — Czyż nie zdaje pani sobie sprawy z tego, że żyje pani wciąż w okropnej zbrodni i w najohydniejszym brudzie?

— Powiedziałam już: tak czy inaczej — żyć trzeba.

— Oto właśnie chodzi, że lepiej i n a c z e j.

— A jeżeli nie można inaczej...

— Pomogę pani i będzie pani mogła żyć inaczej i nie mieć więcej na sumieniu krzywdy niewinnych istot.

Pielęgniarka nie odpowiedziała. Słyszę czas jakiś w milczeniu. Potem szepnęła ciężko:

— Gdyby tylko on żył, zgodziłabym się nawet zostać świętą zakonnicą i zamknąć w klasztorze...

— Więzienie go nie minie, ale na karę śmierci nie skazą go na pewno. Zaręczam pani za to.

Chwyliła mnie za rękę i pocałowała, zanim się spostrzegłam co robi.

Wzruszyło mnie to i poczułam pewien niesmak do siebie samej, że oszukiwałam tę kobietę, wymyślając całą historię z aresztowaniem i karą śmierci. Ale drobna rzeczka Marysi, która w tej chwili mocno ścisnęła moją dłoń, uprzytomniała mi tę niezbitą prawdę, że nie było innej drogi ratowania tego biednego dziecka.

I nie miałam więcej wyrzutów sumienia.

Słyszę jeszcze parę minut, wreszcie zatrzymał się

się przed domem, na którym przy świetle latarni przeczytałam wyraźny napis w dwóch językach, portugalskim i polskim: Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej.

Serce mi zabiło silnym wzruszeniem. Teraz naprawdę wiedziałam bez żadnych wątpliwości, że Marysia jest uratowana. Wyobraziłam sobie radość jej biednych rodziców, gdy otrzymają wiadomość, że ich jedyne dziecko odnaleziona jest, zdrowe i całe. Przycisnęłam ją mocno do serca, a potem szybko i mocno nacisnęłam guzik dzwonka.

Po małej chwili otworzył nam drzwi zaspany woźny. Jeszcze nie zdążył postawić pytania, gdy powiedziałam szybko:

— Jesteśmy Polki i potrzebujemy ratunku.

Wpuścił nas natychmiast i zamknął za nami drzwi. Potem spojrzął po nas uważnie, z życzliwym zainteresowaniem i zapytał:

— Dawno w Rio?

— Od wczoraj.

— Po pracę tu panie przyjechały z tym dzieckiem?

— Nie. Przywieziono nas tu przemocą...

— Aha... rozumiem... No, ale teraz nikogo tu nie ma. Trzeba poczekać do rana.

— Naturalnie, to jasne. Poczekamy byle gdzie, aby nie na ulicy.

— Zaprowadzę panie do poczekalni. Tam nawet będzie się można przyłożyć na kanapie. A może herbaty gorącej zrobić?

— Dziękujemy bardzo, nie trzeba. Wiedziałam, że jak tu się znajdziemy, to tak prawie jak byśmy były w kraju.

28 sierpnia 1924 r.

Nie jestem w stanie jednym ciągiem opisywać tego wszystkiego, co przeżyłam. Dziś zabieram się do tej pracy w dalszym ciągu. Chciałabym ją skończyć jak najprędzej, bo coraz większe odczuwam znużenie, coraz większe zmęczenie. Może to reakcja nerwów.

Rozmowa moja z naszym konsulem, Raczewskim, przemitym człowiekiem, trwała bardzo długo. Nie będę jej opisywać. Powiedziałam mu wszystko szczerze, pomijając jedynie powód mego rozejścia się z mężem. Oczywiście odniósł się do mnie z całą serdecznością i życzliwością, za którą jestem mu niezmiernie wdzięczna. Na moją prośbę obiecał załatwić w konsulacie francuskim sprawę naszej wybawicielki. Zobowiązałam się dać jej we Francji utrzymanie dopóki nie będzie mogła stanąć

o własnych siłach. Jej rodzinnym miastem jest Lion.

Co do biednej Marysi, to natychmiast został wysłany list do jej rodziców z wiadomością, że jest odnaleziona i że będzie wysłana do kraju, a o dniu przybycia jej na granicę Polski zostaną dodatkowo zawiadomieni, aby mogli tam po nią przybyć.

Konsul Raczewski, oddawszy pod opiekę konsulatu francuskiego naszą pielęgniarkę, Luizę Marcage, ze wszelkimi zastrzeżeniami jej bezpieczeństwa — zaprosił i mnie i Marysię do swego domu. Jego żona, zawiadomiona o tym telefonicznie, sama osobiście przyjechała po nas autem i zabrała do siebie. Nigdy nie zapomnę im obojgu serca, z jakim gościli nas u siebie przez kilka dni. Niczego nam u nich nie brakowało. Pożyczili mi dość pieniędzy, abym mogła ubrać siebie i Marysię, bo nasze odzienia wyglądały prawie jak łachmany. Patrzyłam na Marysię z radością, jak promieniowała szczęściem i weselem. A dziewczynka garnęła się do mnie z tak gorącym uczuciem, jak gdyby była jej matką. Wzruszało mnie to do łez, było niesłychanie miłe, a jednocześnie bolesne, och, jak bardzo bolesne...

U Raczewskich było mi bardzo dobrze: byłam w polskim domu i miałam miłość dziecka. Ale jednocześnie, właśnie dla tych samych powodów, czułam się tak nieszczęśliwą jak w pierwszych miesiącach mojej samotnej tułaczki po świecie. Bo przecież i ten dom polski tutaj i ta miłość dziecka — to były tylko mizerne namiastki tego, za czym mi serce pękało z tęsknoty.

Miałam też momenty wielkiego egoizmu: żałowałam że Marysia zna swoje nazwisko i adres swoich rodziców. Gdyby nie to — zostawiłabym ją sobie na zawsze, jako moje dziecko. Miałabym dla kogo żyć, nie byłabym sama przy tym dobrym kochającym serduszkem.

Wiem, że były to myśli brzydkie i egoistyczne — ale czyż nie można mnie usprawiedliwić?..

A potem nastąpił powrót do Francji. Jechaliśmy wszystkie trzy razem, na tym samym statku, pod opieką kapitana, który odpowiadał za bezpieczne dowieszenie nas do Marsylii.

Jakże inną była ta podróż w porównaniu do poprzedniej! Obydwie z Marysią doskonale znosimy morze, nie dokuczają więc nam choroby morska, jak tyłu innym pasażerom, a przez to nie psuła wielu przyjemności.

(d. c. n.)

ECHA ZE STOLICY

Zycie Warszawy w kilku wierszach

Na skutek licznych prósb napływających do Starostwa śródmiejskiego - warszawy. w najbliższych dniach odbędzie się w Komisariacie Rządu konferencja - dotycząca możliwości dopuszczenia ruchu dwustronnego na ul. Wierzbowej przy zbiegu z pl. Teatralnym. Pojazdom zdążającym z ul. Wierzbowej na ul. Bielańską i Senatorską zaszczędziłoby to konieczności okrążania skweru, przejazd bowiem w miejscu skrzyżowania trasy tramwajów z trasą dwóch linii autobusów jest w obecnym stanie rzeczy b. niebezpieczny dla pojazdów mechanicznych.

***

Zarząd Miejski przystąpił do budowy ul. Deotymy, łączącej ulicę obozową z ul. Zawiszy. Ulica ta uzyska jezdnię z kamienia polnego i chodniki betonowe. Roboty będą ukończone w najbliższym czasie. W ten sposób ułatwiony będzie dojazd i dojeżdżanie do kościoła parafialnego, który mieści się na tej ulicy.

***

Z inicjatywy chrześcijańskich organizacji piekarskich odbyły się w Izbie Rzemieślniczej w Warszawie konferencje w sprawie znalezienia sposobów podniesienia jakości pieczywa warszawskiego.

Przedstawiciele piekarstwa prosili Izbę o zajęcie się tą sprawą i powołanie w tym celu specjalnej komisji z udziałem zainteresowanych.

***

Staraniem Tow. przyjaciół bibliotek dziecięcych i biblioteki publicznej otwarto wystawę prac sekcji bibliotek dziecięcych publ. m. st. Warszawy. Stoiska wystawowe uwzględniają rozwój bibliotek dziecięcych w Warszawie, drogę książki do czytelnika, drogę czytelnika do książki, metody pracy i literaturę dotyczącą czytelnictwa.

Wystawa stanowi poglądowy podręcznik obejmujący całokształt zagadnień bibliotekarstwa dziecięcego w stolicy.

***

Została przedłużona linia autobusowa „C” z Pl. Muranowskiego do dworca Gdańskiego, łącząc w ten sposób dworzec Główny z dworcem Gdańskim, jak to było projektowane. Ponieważ jednak na trasie od dworca Głównego do Pl. Muranowskiego frekwencja jest bardzo duża, na odcinku tym będą kursowały autobusy w ilości podwójnej.

***

W związku ze zmienną pogodą Ogród Zoologiczny opóźnia przenosiny zwierząt do pomieszczeń zimowych. Jak dotąd, jedynie olbrzymie żółwie zostały przeniesione do budynku ptaszarni, szympansy zaś i inne zwierzęta chronione są w okresie dni chłodniejszych.

ZBRÓDNIARKA

Pani Bernadet upewniła się, że jest sama w pokoju. Ostrożnie wyspała do filiżanki czarnej kawy truciźną i zaniosła ją do biblioteki, gdzie mąż jej pracował przy świetle lampy, stojącej na biurku. Zgodnie ze swoim zwyczajem wypił kawę jednym tchem. Potem rzekł cicho:
— Jakąż ona gorzka dzisiaj.
To było wszystko. Nie podejrzewał nawet, że został otruty.
Pani Bernadet przygotowywała swą broń już od dłuższego czasu. Pomyślała być wolna, poślubić tego, kogo kochała. A poza tym, dusiła się w tej starej średnio-wiecznej kawiarni, ruderze, u boku chorego męża, pogrążonego w bezużytecznej i bezcelowej pracy. Ucieczka młodości, smutek i przygnębienie! Jestem, nieobecność ukochanego, zniechęcenie sam na sam z mężem wszystko to sprzyjało jej, by ją popchnąć do tego szaleństwa...

W chwili, gdy mąż wziął do ręki filiżankę schwyła ją jakiś nieokreślony niepokój i lek. Szybko krzyknęła, działo się coś dziwnego... Nie mogła znaleźć, nie była w stanie tego powiedzieć... Wszystko się skończyło. Siedząc w swoim fotelu...

Krańcówki ANDZIU, NIE ROSZ TEGO KWIATKA czyli: Różia kole.

Mimo, że specjalne ciało naukowe wprowadziło u nas w swoim czasie dużo mętku z piśniowia, która miała jakoby oczyścić nasz język, dotychczas pięta się po nim wiele słów obcego pochodzenia, o których spolszczeniu nikt nie pomyślał. Po- stanowiłem w skromnym zakresie wypełnić tę lukę i zaprojektować szereg nowych słów, które posłużą nam zamiast starych, obcych. I tak np. słyszałem gdzieś, że zamiast „bruderszaf” powinno się mówić: „perytowanie”. Zapewnie słusznie. W tym duchu należy wprowadzić szereg zmian następujących:

- Dewiza: z-Bereżnik.
- Pornografia: dziwkomania
- Polityk: budorób
- Zyleitka: skrobaczka
- Gentleman: obcokrajowiec
- Geszefman: mniejszościowiec
- Plebiscyt: siłomierz
- Agent (ubezpieczeniowy): nabieraniec
- Portier: dzwoniac
- Pacyfizm: bajkozbiór
- Protekcja: plecołazizm
- Utopia: gotówka
- Profesor: dwójkostaw
- Idiosynkrazja: głupowstręt
- Kawaler: szczęśliarz
- Gestykulacja: żydomówka

I tak dalej. Niestety, skromne rozmiary kratek nie pozwalają na całkowite wyczerpanie tego wspaniałego tematu, toteż będziemy spolszczanie wyrazów obcych przez prowadzić stopniowo, etapami, na wzór zajmowania Zaolzia. Tym bardziej, że należałoby nie tylko spolszczyć szereg wyrazów obcych, ale wythumaczyć szerokim rozumem sens szeregu obcych słów, dotychczas pojmowanych mylnie. Na przykład niedługo czytelnik przypuszcza zapewne, że makata, to jest wzorzysta tkanina jedwabna, kiedy w rzeczywistości makata, to — żona kata, podobnie jak kontr-alt, to mąż śpiewaczki o altowym głosie.

Istnieje więc wiele jeszcze pracy, niezbędnej dla podniesienia poziomu naszego języka, wprawdzie bogatego, ale posiadającego wiele braków, wymagających uzupełnień. Czytelnicy dobrej woli, o ile nie posiadają nic innego do roboty, mogą się właśnie tym zagadnieniem zająć, a my tymczasem przejdziemy do sprawy dnia dzisiejszego.

KWIATKI.
Anna Rek jest z zawodu sprzedawczynią kwiatków. Pozornie rzecz wygląda łatwo i prosto. Kupuje się kwiatki u ogrodnika tanio, sprzedaje się je na ulicy drogo

Przerwany sen w stodole Tragiczna pomyłka wieśniaka

Ze Stanisławowa donoszą:
W sądzie stanisławowskim odbyła się rozprawa przeciwko Prokopowi Danylukowi, oskarżonemu o zamordowanie swej żony, Jadwigi. Przyczyną zbrodni była tragiczna pomyłka ze strony oskarżonego, który nie pozostawał w dobrych stosunkach z rodziną żony, sądząc, że chcą go zabić. Krytycznego dnia Danyluk, śpiąc w stodole usłyszał zbliżające się kroki. Sądząc, że to idzie brat żony, Mikołaj Zylak, celem zabicia go, porwał siekiere i gdy drzwi się otworzyły, kilkakrotnie uderzył, zabijając na miejscu swą żonę.
Aresztowany za morderstwo i oddawiony do więzienia stanisławowskiego, Dany-

Głos jego nie zdrzął nawet. Żona rzuciła się przed nim na kolana, drząc cała.
— Byłam szalona. Wybacz mi. Nie jest jeszcze nie jest stracone. To była truciźna...
— Słona, zjem dobrze. Zuzia, córka farmera napila się jej pewnego razu przez pomyłkę. Przypominasz sobie zapewne ten fakt. Uratowano ją z łatwością, dając jej do picia białko. Zaraz je przyniosę. Nikt nie będzie wiedział o niczym... Odpokutuje za swą winę resztą swego życia... Zobaczymy. Zmienię się zupełnie. Będę dobrą dla ciebie...
Wstała, by pójść w kierunku drzwi. On jednak odwołał ją tonem spokojnym i zdecydowanym.
— Nie róbc tego. To niepotrzebne.
Ona spojrzała na niego ze zdumieniem, nie mogąc nic zrozumieć...
— Kochasz kogoś?
— Sądziłam, że kocham. Ale pomyliłam cię...
— Kogo?
— Nowego nauczyciela w szkole...
— On jest twoim kochankiem?
— Nie, nie. Nie chciałam... Miałam ochotę do kłamstwa i podziału, niegodnego dla kobiety...
— Cień uśmiechu przebiegł po cielej twarzy męża.
— Tak, przecież ty jesteś ucciwą kobietą...

Katastrofa samochodu inżyniera. NIE SZCZĘŚLIWY ZMARŁ W SZPITALU

Z Poznania donoszą:
Tragiczny w swych skutkach wypadek wydarzył się przy zbiegu ulic Grunwaldzkiej i Marynarskiej. Samochód osobowy, prowadzony przez dyrektora majątności Smogulec, w powiecie wągrowieckim, inż. Tadeusza Jańczakowskiego, zderzył się z samochodem ciężarowym.
Wskutek zderzenia inż. Jańczakowski doznał śmiertelnych obrażeń. Lekarz przywołanego pogotowia ratunkowego zastał po ranionego w stanie nie budzącym żadnej nadziei utrzymania go przy życiu. Złamania podstawy czaszki i ciężkie obrażenia wewnętrzne przyprawiły inż. Jańczakowskiego o utratę przytomności.
Przewieziono go w stanie beznadziejnym do szpitala miejskiego. Mimo natychmiastowych zabiegów lekarskich, inż. Jańczakowski zmarł w niespełna dwie godziny po wypadku, nie odzyskując przytomności.
S.p. inż. Jańczakowski liczył 27 lat i był rodem ze Zrenicy, w powiecie średzkim.
Jadący w samochodzie, jako pasażer, szofer 18-letni Stefan Wojciechowski ze Smogulca, doznał podczas wypadku leższych potłuczeń ogólnych, nie wymagających jednak leczenia szpitalnego. Drugi pasażer samochodu wyszedł z wypadku całkowicie bez szwanku.

Bezrobotny murarz udawał słynnego maga.

Z Bydgoszczy donoszą:
Niedawno przybył do Bydgoszczy niejaki Władysław Michaluk. Zamieszkał on w jednym z eleganckich hoteli, podając się za słynnego maga i mistrza wszech nauk tajemnych oraz fakira — Ti Sangri.
Ti Sangri robił w Bydgoszczy świetny interes. Odwiedzali go tłumnie mieszkańcy miasta i okolicy. W ciągu dwóch tygodni miał on 300 klientów, którzy płacili mu wysokie honoraria za... przepowiadanie przyszłości i leczenie rozmaitych chorób. Ti Sangri nie przewidział jednak własnej przyszłości i na pewno nie przypuszczał, że w Bydgoszczy powinie mu się noga i że będzie siedział za kratkami bydgoskiego aresztu.
Do fakira przyszedł pewien 77-letni człowiek i poddał się jego leczeniu, za które miał zapłacić 220 złotych. W czasie pierwszej wizyty zapłacił zaliczkę w wysokości 110 złotych.

ŚRODA, 19 PAŹDZIERNIKA. Warszawa I (Raszyn) i inne Rozgłośnie Polskie.

- 6.30 Pieśń poranna
- 6.35 Muzyka z płyt
- 7.00 Dziennik poranny
- 7.45 Muzyka z płyt
- 7.45 Gimnastyka
- 8.00 Audycja dla szkół
- 8.10-11.00 Przerwa
- 11.00 Audycja dla szkół
- 11.15 Muzyka z płyt
- 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa
- 12.05 Audycja południowa
- 13.00-15.00 Przerwa (programy lokalne)
- 15.00 Koncert dla młodzieży — płyty
- 15.30 Muzyka obiadowa — z Poznania
- 16.00 Wiadomości dziennika radiowego
- 16.05 Wiadomości gospodarcze
- 16.15 Przegląd aktualności finansowo-gospodarczych
- 16.25 Koncert kameralny — z Poznania
- 16.50 Litwa współczesna — reportaż
- 17.05 Recital śpiewczy Stani Zawadzkiej (soprano)
- 17.30 Z pieśnią po kraju
- 18.00 Audycja dla wsi
- 18.30 Audycja dla robotników
- 19.00 Muzyka lekka i taneczna w wykonaniu małej orkiestry P. R. i Stefana Witasa (piosenki)
- 19.35 Koncert rozrywkowy — z Berlina (zdjęcie dźwiękowe)
- 20.35 Audycje informacyjne: Dziennik wieczorny, wiadomości meteorologiczne, wiadomości sportowe. Nasz program na jutro
- 21.00 Koncert chopinowski — z Wilna
- 21.30 Wieczór autorski Stanisława Wasylewskiego
- 22.00 Muzyka kameralna z płyt
- 22.55 Przegląd prasy, ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, wiadomości meteorologiczne
- 23.05 Wiadomości z Polski (w języku obcym)
- 23.15-23.55 Program Warszawy II
- Łódź, jak Raszyn, oraz:
- 14.00 Koncert życzęć
- 15.15 Literatura przez mikrofon dla wszystkich: „Szabla na kilmie” — Stan. Rechawskiego
- 18.00 Utwory na skrzypce wykona Alfred Müller
- 18.25 Wiadomości sportowe lokalne
- 22.55 Wiadomości bieżące
- 23.05 Zakończenie audycji
- 5.30 Pieśń poranna
- 5.35 Muzyka ludowa — płyty
- 6.35 Muzyka z płyt
- 11.15 W. A. Mozart — płyty
- 14.00 Muzyka obiadowa — płyty
- 18.00 Życie m. Łodzi: „Wędrowniaki po miejscach placówkach oświaty pozaszkolnej” — pogadanka
- 18.10 „Nie masz to jak mazur” — płyty
- 18.25 Wiadomości sportowe lokalne
- 22.00 Pogadanka aktualna
- 22.10 Koncert solistów
- 22.45 Audycja literacka
- 23.05 Zakończenie audycji

G. BILONN. X
Ona jednak nie zauważyła nawet strażniczej ironii tych słów.
— Czac ucieka. Po co te ładne rżania? Pozwól mi ocalić cię...
Ale mąż wyjaśnił spokojnie i zdecydowanie:
— Nie, powtarzam, to zbyt ciężkie. Chciałaś uwolnić się, by poślubić tego, kogo kochasz. Przeszkadzam ci... Pragnęłaś mieć zgładzić. Dobrze. Zgadzam się.
Ta zimna decyzja ostatecznie rozbroiła morderczynię.
— To niemożliwe! Pomyśl! Byłam tylko biedną, wykołowaną istotą, niezdolną do osądzenia swych własnych czynów... Ten straszny projekt przesładował mnie od dłuższego czasu, jak choroba. Czulałam, że muszę go zrealizować, żeby się od niego uwolnić. Ale gdy tylko go dokonałam, zrozumiałam całą okropność mego czynu, całą jego podłość i ichorzostwo. Pozwól! Ach pozwól mi wyleczyć cię jeszcze, póki jest czas!
Szczupły, mizerny człowiek pokręcił jednak głową z uporem.
— Nie i jeszcze raz nie. Zresztą ja nie mam zdrowia. I tak nie żyłbym długo. Pozatym wiem, że nie byłem dobrym mężem dla ciebie. Nie byliśmy szczęśliwi. Ani ja, ani ty. Nieraz już chciałem uwolnić cię od swojej osoby. Ale nie miałem na to odwagi. Pomogłaś mi — to wszystko.

Pani Bernadet znowu rzuciła się cokolian męża.
— Ja nie chcę! Nie chcę! Ofiara twoja będzie bezużyteczna. Teraz dopiero widzę szlachetność i dobroć twoją. Teraz dopiero zorientowałam się, że moja miłość do nauczyciela była tylko grą rozigranej wyobraźni Józefie! Moja zbrodnia stałaby za wsze pomiędzy mną a nim. Błagam cię! Pózwól mi naprawić zło, które wyrządziłam. Zobaczysz, jak będę posłuszna i uległa. Błagam cię...
Ale on odepchnął ręce, które cępiły się jego ramion.
Upadłszy na dywan szlochata gorzko, bełkotkąc niezrozumiale.
— Tak! Masz rację... Chcesz się w ten sposób zemścić... Oczekuję mnie sąd, rozprawa, więzienie... Gdzie miałam rozum nie szczęśna?! I tak nie uniknę kary, ty chcesz mnie zmusić bym się jej poddała... To będzie zemsta... Zza grobu...
Pan Bernadet podniósł się z krzesła:
— Pragnąłem śmierci tylko przez wstręt do życia przez zniechęcenie i zmęczenie. Ale skoro ty chcesz mi przypisywać myśli i zamiary, których wcale nie miałem — zmieniam postanowienie. Bóbrze. Będę żył. Nie chcę, byś mnie posadzała o to, że pragnąłem się na tobie zemścić. Bo ja kocham cię nadal, nieszczęśna kobieta... A teraz idź i przynieś antidotum... Ti. J.

Przykre skutki zbytnej surowości. Początek angielskiego roku sądowego

Nie wywołuj sztucznego lęku u dzieci

Matce nie wolno być uosobieniem różgi.

Dziecko powinno być wychowane na dzielnego mężczyznę czy kobietę, a więc pozbawione wszelkiego lęku przed prawdą przed przyznaniem się do winy, chociażby ona była naprawdę wielką. Nigdy nie należy oddziaływać na dziecko sztucznym wywołaniem lęku przed karą. „Jeżeli nie powiesz prawdy, zamknę cię do ciemnego pokoju” itp. Zbyt ostra matka działa wręcz przeciwnie na dziecko, niż by tego pragnęła. Dziecko lękając się przed matką zdobywa tylko odwagę na to, aby przed nią skłamać. Bardzo dużo mówi nam następujący epizod, żywcem wycięty z życia dziecka:

Mały Jasio lubił bardzo lody. Tymczasem uszkodziły mu one na mały czteroletni żołądek, więc surowo zakazano mu kupna lodów w pobliskiej cukierni czy też z białego wózka na ulicy, tak kuszaco ustawiającego się co dnia przed samym domem Jasia. A tu wujek przyjechał i co dnia daje to 5 groszy to 10 groszy, i jak tu nie kupić sobie tych pysznych malinowych lodów? Mama nie pozwala? No tak — o tym Jaś wie, ale mama napewno nie wie jakie dobre, jakie smaczne są lody, i Jaś za ostatnie 10 groszy otrzymanych od kochającego wujka kupuje sobie lody, mimo, że małe serduszek drży z lęku. O, bo mamusia napewno spyta się o te 10 groszy... i mamusia się spytała. Głos matki brzmiał ostro, może zbyt ostro. Oczy dziecka błędną po jej zagniewanej twarzy, serduszek drżało, ach i jak drżało i małe trzęsące wargi skłamały.

„Nie kupiłem lodów mamusiu”. Głos matki staje się coraz bardziej ostry i coraz większy lęk obejmuje małe ciało, lęk oparowuje umysł i Jasio kłamie dalej. Tyko na to kłamstwo starczyło mu jeszcze siły: „Nie, nie kupiłem lodów”. Matka wrażliwym na głos dziecka uchem wyczuwa naraz przemożny lęk przejawiający się w głosie dziecka, lęk przed nią. I matka boi się stracić władzę nad tym małym serduskiem, obawia się utracić miłość swego dziecka i przedziwną mądrością wiedzioną, podnosi jasną głowę swego syna i pyta: „A smakowały te lody?” Głos jej brzmi tak łagodnie, tak miło — ach jak Jaś kocha swą mamusię: „Mamusiu, smakowały jak nie wiem co”. I przez twarzyczkę dziecka przechodzi ów święty wielki płomień miłości dla matki i tej radości z tego, że ta mama jest taka dobra.

Nigdy nie należy wychowywać dziecka w lęku przed matką. Jest to nader prymitywny środek pomocniczy i z pewnością nie byłby używany tak często, gdyby matka umiała spojrzeć w zaczerpnięte zwierciadło przyszości i zobaczyć jakie konsekwencje jej to wywołanie lęku przed matką przyniesie. Niechaj ten mały

Jasio czy Kazik stanie się od najmłodszych lat przyjacielem matki, młodszym, słabszym, opierającym się całym swym wątłym ciałkiem o matkę, szukającym w tej matce podpory w każdej życiowej sytuacji, uznającym w matce autorytet, ale równocześnie mający do matki bezgraniczne zaufanie, miłość i podziw dla jej umiejętności obcowania z nim, jej dzieckiem.

Matka to nie uosobienie różgi i twarzy wykrzywionej gniewem. Matka to obraz niewysłowionej dobroci, pobłażliwości, mądrości i wielkiego serca. Matka to przyjaciel — czasami jedyny i najprawdziwszy w życiu, a pewny, niezawodny i bezinteresowny. Matka to spokój, ukojenie, to port, do którego dziecko zawinie w każdej życiowej burzy bezpiecznie i beztrudnie, o ile go nie zamkną na zawsze zbyt surowości matki i jej bezwzględności w stosunku do poczynań dziecka.

Sędziowie angielscy w tradycyjnych perukach na nabożeństwie w opactwie westminsterskim, odprawionym z okazji rozpoczęcia nowego roku sądowego w Anglii.

„Chuchnij pan w balon!”

Kolor żółty zdradza pijanych szoferów

Liczba ofiar automobilizmu w świecie przekracza podobno liczbę zgonów na choroby zakaźne, jak szkarlatyna, ospa, kłuszczyk. Uczniowie szwedzcy przeprowadzili specjalną ankietę, która stwierdziła, że w 283 wypadkach samochodowych — 41 proc. szoferów było zupełnie pijanych; ankietę przeprowadzona w Ameryce dała podobne rezultaty: zbadano 119 wypadków automobilowych i stwierdzono stan zamroczenia alkoholowego u szoferów w 62 proc., a w innych w 78 proc. i u zabitych w 59 proc.

W Ameryce wynaleziono więc specjalny „balon” — przyrząd do mierzenia stopnia zamroczenia alkoholowego. Przyrząd jest bardzo czuły i wykazuje nawet najmniejszą dawkę alkoholu w organizmie. Balon zawiera wewnątrz specjalne chemikalia, które zabarwiają się odpowiednio pod wpływem alkoholu.

Jeżeli człowiek zupełnie trzeźwy dmuchnie do rurki balonu — czyste powietrze, a raczej dwutlenek węgla, jaki wydycha, — zabarwi te chemikalia na różowo. Opary alkoholu natomiast zabarwiają je na żółto; im więcej alkoholu wypił delikwent, tym silniejsze jest zabarwienie — od jasno żółtego do mocno pomarańczowego. Specjalna podziałka ze skalą określona w cyfrach „stopień” zamroczenia. W krajach skandynawskich, Ameryce, Szwajcarii, a ostatnio i w Niemczech, krążą po najruchliwszych ulicach wielkich miast specjalne auta policyjne dla kontroli ruchu.

Jeżeli zauważą, że jakieś auto jedzie z nadmierną szybkością lub podejrzanym „zygzakiem”, zatrzymują je i szoferowi każą „chuchnąć” w balon dla sprawdzenia stopnia jego poczytalności. Jeżeli rezultat doświadczenia jest ujemny (zdradziecki kolor żółty) policja spisuje protokół i odbiera prawo jazdy.

140 letni ptak.

Papuga (Kakadu) na ramieniu dozorca Ogrodu Zoologicznego w Londynie liczy 140 lat.

Najbogatsza kobieta świata.

Do Plymouth (Anglia) przybyła ze Stanów Zjednoczonych pani H. R. Cromwell, dziedziczka miliardowej fortuny rodziny Duke'ów, królów tytoniowych Ameryki. Pani H. R. Cromwell (na lewo) opuszcza statek.

PODSŁUCHANE

KAPITALISTA.

— Coś dostał od cioci? — Złotówkę. — A coś kupił za nią? — Papiery państwowe. — Za złotówkę? Błagierze. Jakże to mogą być papiery? — Cztery znaczki pocztowe po 25 groszy każdy.

W MLECZARNI.

— Dlaczego w butelkach z mlekiem nie ma zupełnie śmietany? — Nalewamy tak pełno mleka, że na śmietanę nie ma już miejsca.

PRZY STOLE.

Pani: — Lekarz jest właściwie kierownikiem pociągu, który nas zawozi na drugi świat. Lekarz: — Nie moja pani, tylko skromnym hamulcowym...

PESYMISTA.

— Czy twój przyszły teść mówił już z tobą o posagu? — Milczy dotąd zawzięcie. — Tak? — I obawiam się, że to milczenie nie będzie złotem.

RÓZNICA.

— Mamusiu, jaka jest różnica między wizytą i wizytacją? — Jeżeli my kogoś odwiedzamy, to nazywa się to wizytą. Jeżeli ciocia Olimpia nas odwiedza to będziemy mieli wizytację.

LEGION BRYTYJSKI

w drodze do Sudetów.

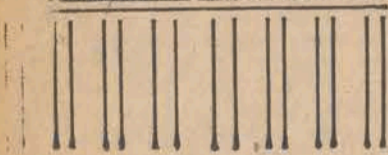

Moment odjazdu z Londynu członków Legionu Brytyjskiego do Sudetów. Legion ten, na mocy decyzji konferencji mocarstw w Monachium, będzie pełnił służbę policyjną podczas plebiscytu w Sudetach.

Kupiony znaczek F.O.M.

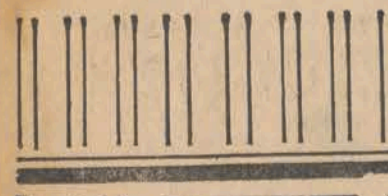
tworzy miliony potrzebne na budowę — polskich okrętów wojennych!

AM CZEKALSKI

Ł Z A

proroka

Powieść 59

Armanda pociągnęła Ruszczyca w stronę zarośli, wyrastających gęstą ścianą o parę kroków od nich. Noc była dość jasna, księżycowa i wygwieżdżona mocno. Stojąc w zaroślach, niewidoczni dla czyjegokolwiek oka z obozu, czekali cierpliwie, co będzie dalej. Jakoż po chwili zobaczyli dwóch kanaków, którzy ostrożnie zaczęli się skradać w stronę, gdzie w dżungli wołał rzekomy beo.

— Wierzy pan teraz? — szepnęła Armanda. — Dziękuję pani — uściśnął jej miękko dłoń. — Musimy za wszelką cenę zbadać, co to wszystko znaczy.

Ale w tej chwili nowa okoliczność zwróciła ich uwagę: oto od miejsca, na którym wypoczywali kanakowie, oderwał się jakiś cień, który ostrożnie zaczął posuwać się w stronę namiotu kierowników wyprawy. Dzieląc go przestrzeń nie wynosiła więcej nad 50 kroków i mógł ją przebyć w kilka lub najwyżej w kilkanaście sekund, ale nim zrobił połowę drogi, zaśpiewała tuż nad ich głowami strzała i kanak padł twarzą w trawę. Ruszczyca machinalnie dobył pistoletu i oddał strzał w stronę tajemniczego zbrodniarza. Zerwali się oboje z Armandą i pobiegli na miejsce, gdzie padł kanak.

— Prędkiej, światła! — zawołał Tadek w stronę zaalarmowanych strzałem kanaków.

Ranny człowiek zajączkał strasznie, leżąc twarzą w trawie i nie mogąc się odwrócić. Strzała tkwiła w nasadzie karku i to dość głęboko. Ruszczyca brutalnie wyszarpał ją i zaczął wyciskać krew i bez tego buchającą falami z rany. Nadbiegł Macpherson z pochodnią, z drugiej strony dwóch kanaków. Tadek odwrócił rannego twarzą do góry.

— Naumo! — wyrwał mu się okrzyk. — Mynher!.. Myn...her... Du...ko... Krew bluznęła mu ustami, bolesny grymas wykrzywił twarz w ogromnym bólu. — Naumo! Naumo! — zaczął potrząsać nim Ruszczyca próbując dowiedzieć się cokolwiek. — Prędko, proszę przynieść apteczkę — rzucił Macpherson Armandzie, która natychmiast po tych słowach skoczyła z miejsca, aby spełnić rozkaz.

— Naumo! Naumo! — powtórzył wezwanie Ruszczyca, ale kanak spojrzał tylko na niego wzrokiem pełnym bólu, jęknął ciężko i jakże boleśnie, grgnął raz i drugi, jakby się próbował podnieść i — znieruchomiał. W tej chwili nadbiegła Armanda z apteczką.

— Tadek, co to było? — spytał Jerzy. — Coś dzieje się w obozie i koło obozu, coś takiego, czego jeszcze nie znam, ale to coś niezawodnie przyjdzie — odrzekł zmartwiony Tadeusz. — Oby tylko przyszło, a nie spadło na nas — zauważyła Armanda.

— Panno Armando, proszę wyznaczyć strażę i czuwać tymczasem — zwrócił się Ruszczyca do towarzyszek. — Może ci kanakowie wrócą z tajemniczej wyprawy na równie tajemnicze narady w dżungli, a ty Jerzy pozwól ze mną — musimy rozważyć te wypadki.

Poszli do namiotu. Tutaj Ruszczyca opowiedział Macphersonowi wszystko, co sam widział, nie omieszkałszy podkreślić czujności Armandy.

— Wygląda mi to na znowu jeśli nie wszystkich, to przynajmniej niektórych kanaków, z kimś z dżungli — rzekł Jerzy, wysłuchawszy uważnie opowiadania.

— I ja tak od razu wyczułem. Nie pozostaje nam nic innego na razie, jak tylko zaostrzyć czuwanie. Zastanawia mnie tylko ogromnie jedno: z kim kanakowie są w znowu i kto zabił Naumo? A następnie: co chciał wiedzieć zamordowany kanak? Wymówił nazwisko jednego z kanaków — Duko... Wiemy już, że ten Duko zbiegł do dżungli w tajemniczych okolicznościach, że ten sam Duko dziś pojawił się znowu w obozie i rozmawiał z którymś z kanaków, a następnie wywoływał kogoś.

To są wszystko tajemnice, których rozwiązania musimy koniecznie dociec, bo tu chodzi o nasze głowy.

— Ja idę teraz na dyżur, ty idź spać. Przyjdę cię zbudzić, gdy nadejdzie twoja godzina.

— A miej oko na wszystko. — Bądź spokojny.

Ruszczyca wyszedł znowu do obozu. Armanda kazała już oprzątnąć zwłoki i zaprowadziła porządek.

— Brakuje dwóch kanaków — poinformowała Ruszczyca. — Kazałam Manuo, aby, gdy tylko wrócą, przyprowadził ich natychmiast do pana.

— Dobrze pani zrobiła.

— Poza tym, jednemu z moich osobistych kanaków, zaufanemu i całkowicie mi oddanemu, kazałam śledzić innych kanaków.

— Dobrze. Niech pani teraz idzie spać. Ja będę czuwał do dwunastej; po dwunastej przyjdzie Jerzy. Pani będzie dziś dyżuruwała.

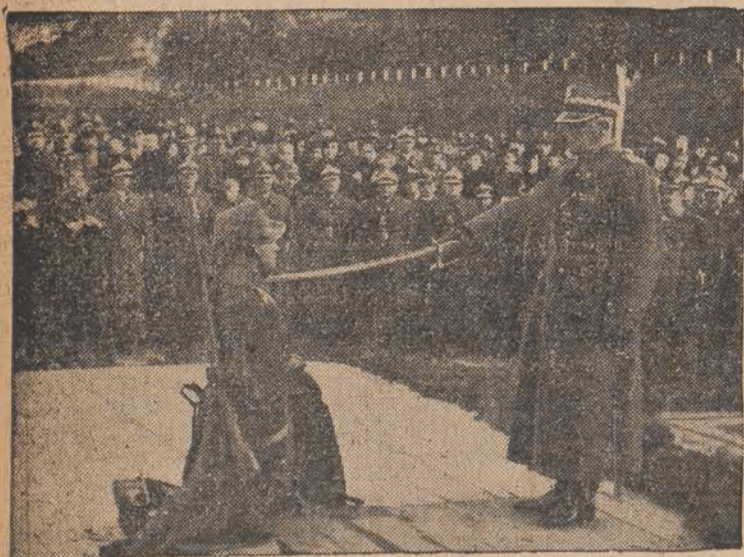
— Nie mam ochoty na spanie, wolę posiedzieć i pogawędzić z panem. Mam jakieś złe przecucie. Kto wie, czy na pogawędkę trafi nam się druga podobnie sposobna okazja.

ŚWIAT NA KLISZY FOTOGRAFICZNEJ.

Naczelnny Wódz na promocji absolwentów Szkoły Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu.

Dzień 15-go października był dniem uroczystej promocji absolwentów Szkół Podchorążych w Rzeczypospolitej na podporuczników. Uroczystość promocyjną w Szkole Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu zaszczylił swą obecnością Naczelnny Wódz Marszałek Śmigły-Rydz.

Marszałek Śmigły-Rydz promuje w imieniu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej na podporucznika prymusa Szkoły pchr. Wierzbiańskiego.

Absolwenci Szkoły Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu wraz z dyplomami promocyjnymi.

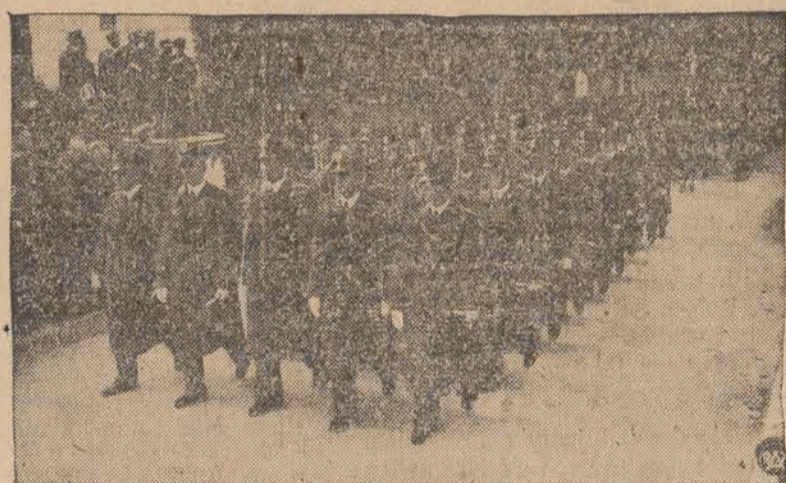

Promowany rocznik kawalerii polskiej, w defiladzie przed Naczelnym Wodzem.

Moment wręczenia Marszałkowi Śmigłemu - Rydzowi przez Prezydenta m. Grudziądza Włodka obywatelstwa honorowego.

Promocja młodych orłów w Dęblinie.

Nowopromowani podporucznicy lotnictwa, absolwenci Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie, defilują przed reprezentantem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej gen. Zajacem.

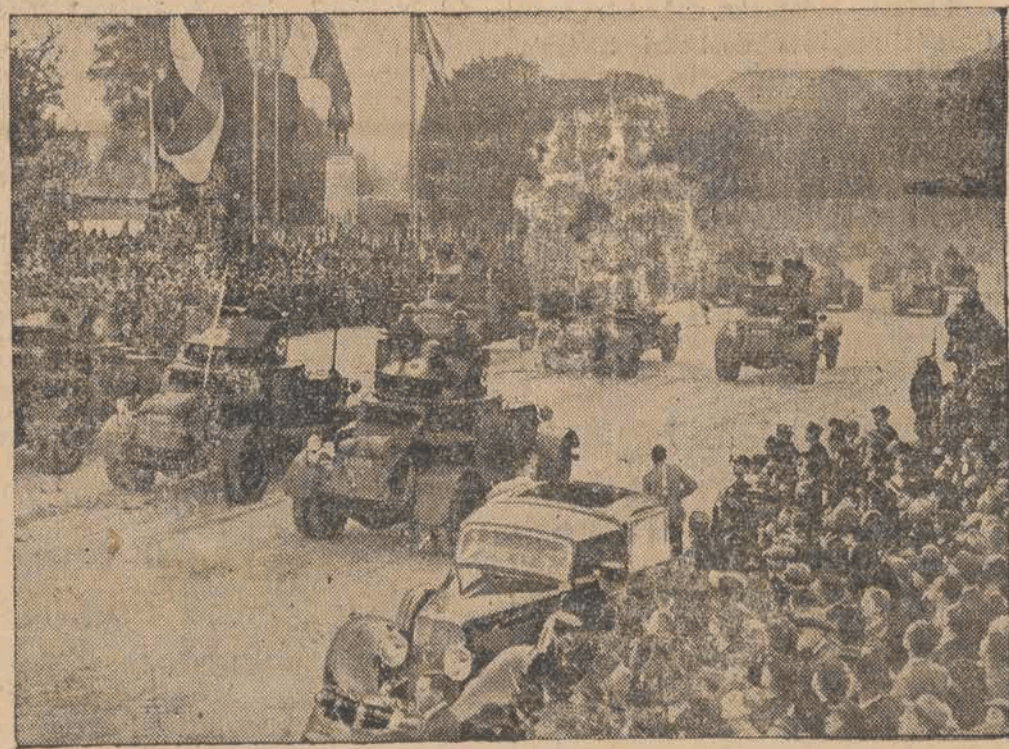

Bieg myśliwski za gończymi psami na dystansie 7.000 m, w którym uczestniczyło około 200 koni. Bieg ten został rozegrany po wielkiej gonitwie kawalerii.

Wizyta króla Leopolda w Paryżu.

Przemówienie króla Leopolda podczas poświęcenia pomnika króla Alberta I.

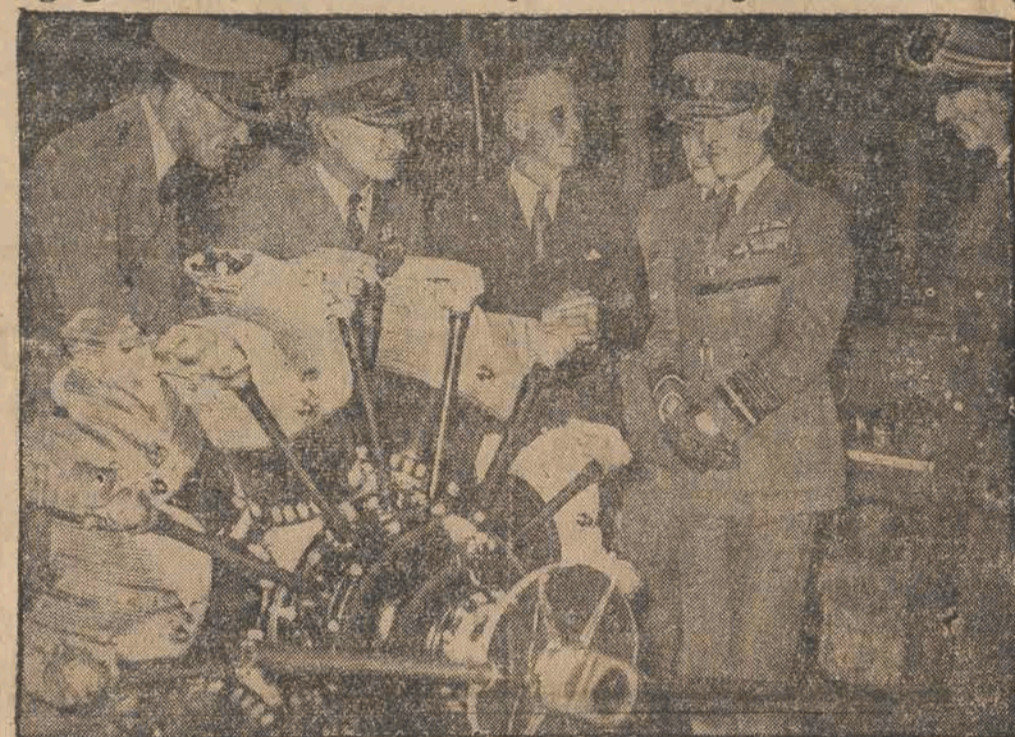
Defilada samochodów pancernych przed królem Leopoldem III i prezydentem Lebrunem.

KRÓLOWA MARY W BRIXTON.

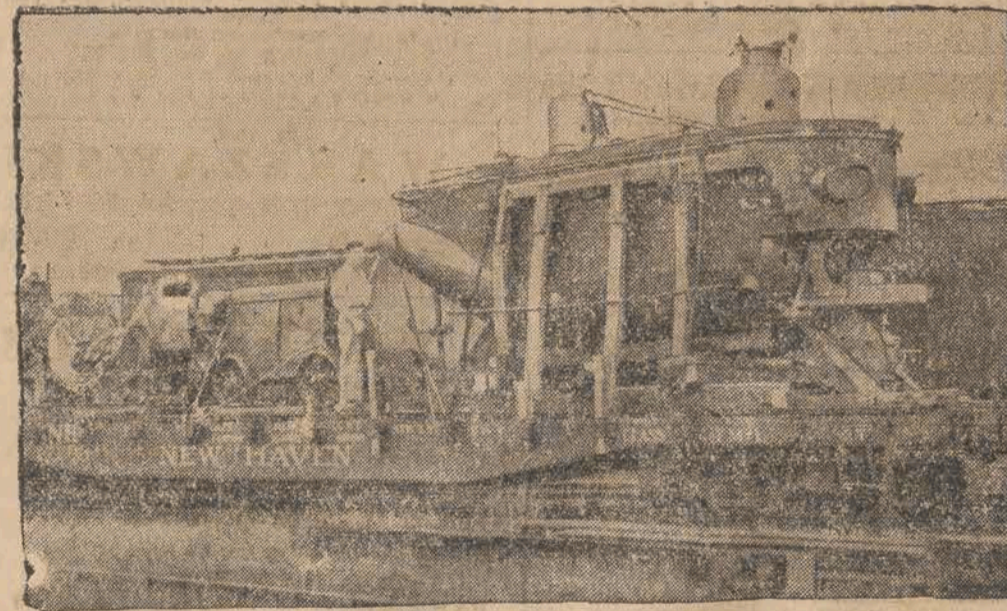
Burmistrz m. Brixton w obszywanej futremurzędowej todzie, wita królową-wdowę Marię, która przybyła na poświęcenie nowego ratusza.

Brytyjski marszałek sił powietrznych we Francji

Do Francji przybył marszałek brytyjskich sił powietrznych Sir Cyrill Newall (drugi od prawej strony) i odwiedził fabrykę motorów Hispano-Suiza w Bois Colombes koło Paryża. Wyjaśnień udziela marszałkowi dyrektor fabryki inżynier książę Poniatowski (w cywilu).

Podwodny samochód do poszukiwania topielców.

W zatoce Georgian (Kanada) utonął milioner D. G. Dodge, właściciel znanych fabryk samochodowych. Celem wydobycia jego zwłok wysłano koleją ze Stanów Zjednoczonych specjalny samochód podwodny, który widzimy na zdjęciu.

Zawody kopania kartofli.

W wyścigu kopania kartofli wzięli udział gubernatorowie stanu Maine — Lewis O. Barrows i stanu Idaho — B. W. Clard. Na zdjęciu widzimy obu gubernatorów w ubraniach roboczych podczas zbiórki wykopanych ziemniaków.